

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.1.25>

NIEKTÓRE ZAGADNIENIA BADANIA PRAW ADMINISTRACYJNYCH ŻOŁNIERZY (OCHRONIARZY) URZĘDU OCHRONY PAŃSTWOWEJ UKRAINY

Maxim Donets

*student Naukowo-Badawczego
Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0025-3589-1628
e-mail: Maksym_Donets@gmail.com*

W artykule udowodniono, że prawa administracyjne żołnierzy (ochroniarzy) Urzędu Ochrony Państwowej Ukrainy jest szczególnym nieodłącznym elementem administracyjnoprawnym ich statusu administracyjnoprawnego, ponadto jest przewidziana przez prawo ich możliwość korzystania z określonych zasad postępowania w celu realizacji postawionych przez ich funkcjonalne obowiązki zadań przeznaczonych dla bezpieczeństwa chronionych osób. Stwierdzono, że prawa administracyjne żołnierzy (ochroniarzy) Urzędu Ochrony Państwowej Ukrainy według treści stanowią organiczną triadę. Jest to ich prawo do wykonywania jasno określonych wyłącznie przez prawo czynności administracyjnych, z których najważniejszym jest prawo do używania siły fizycznej, środków specjalnych i jako środka wyłącznego broni palnej. Ponadto ważne prawa z tego zakresu obejmują prawo do zatrzymania osób, które popełniły (próbowały popełnić) atak na osobę, która jest pod ochroną, nielegalnie wtargnęły lub próbowały włamać się do obiektów, w odniesieniu do których ustanowiono ograniczenia reżimowe związane z ochroną, do sprawdzania ich dokumentów, przeprowadzania osobistej kontroli zatrzymanych i kontroli ich rzeczy.

Słowa kluczowe: status administracyjnoprawny, element administracyjnoprawny, prawa administracyjne, Urząd Ochrony Państwowej Ukrainy, żołnierz (ochroniarz).

SOME ISSUES OF THE STUDY OF ADMINISTRATIVE RIGHTS OF MILITARY SERVICES (GUARDIANS) OF THE STATE PROTECTION DEPARTMENT OF UKRAINE

Maxim Donets

*Applicant at the Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0025-3589-1628
e-mail: Maksym_Donets@gmail.com*

The article proves that the administrative rights of servicemen (bodyguards) of the Department of State Protection of Ukraine are a special integral administrative and legal element of their administrative and legal status, tasks designed to protect protected persons. It is emphasized that the administrative rights of servicemen (bodyguards) of the Department of State Protection of Ukraine are an organic triad. This is their right to carry out certain clearly defined exclusively by law administrative actions, the most important of which is the right to use physical force, special means and as an exclusive measure fire arms. In addition, the important rights of this cohort include the right to detain persons who have attempted (attempted) an attack on a person who is under guard, illegally entered or is trying to enter objects in respect of which security restrictions are imposed, check their documents, conduct a personal search of detainees and inspect their belongings.

Key words: administrative and legal status, administrative and legal element, administrative rights, Department of State Protection of Ukraine, serviceman (bodyguard).

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ (ТІЛООХОРОНЦІВ) УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ

Максим Донець

*здобувач Науково-дослідного
інституту публічного права (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0025-3589-1628
e-mail: Maksym_Donets@gmail.com*

У статті доведено, що адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України є особливим невід'ємним адміністративно-правовим елементом їх адміністративно-правового статусу, крім того, це передбачена законодавством можливість користуватися певними правилами поведінки з метою виконання поставлених їхніми функціональними обов'язками завдань, що призначені для захисту охоронюваних осіб. Наголошено, що адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України становлять за змістом органічну триаду. Це їхнє право на здійснення певних чітко визначених виключно законами адміністративних дій, найбільш важливим з яких є право застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби

і як виключний захід вогнепальну зброю. Крім того, до вагомих прав з цієї когорти належать право затримувати осіб, які скоїли (намагалися скоїти) напад на людину, яка перебуває під охороною, незаконно проникли або намагаються проникнути на об'єкти, стосовно яких встановлені режимні обмеження, пов'язані з охороною, перевіряти у них документи, здійснювати особистий огляд затриманих та огляд їхніх речей.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, адміністративно-правовий елемент, адміністративні права, Управління державної охорони України, військовослужбовець (тілоохоронець).

Постановка проблеми. В умовах сьогодення наше суспільство переживає етап болючих перетворень, квінтесенцією яких є впровадження в Україні європейського рівня життя загалом та правової системи зокрема, яка б відповідала правовим стандартам ЄС. На цьому шляху треба подолати багато перешкод, невід'ємним складником яких є формування нового прошарку чиновників (суб'єктів публічної адміністрації), які будуть служити не відомчим інтересам, а суспільству. Для цього потрібно здійснити низку правових, організаційних, психологічних заходів за пріоритету правових. Вагомим чинником в останньому є інститут адміністративно-правового статусу, який вимагає переосмислення й оновлення щодо вимог людиноцентристської теорії адміністративного права (Авер'янов, 1998).

У зв'язку з чим військовослужбовці (тілоохоронці) Управління державної охорони України мають цілий комплекс прав та обов'язків, що націлені на захист життя і здоров'я осіб, яких вони охороняють. Для того щоб визначити межі їхніх прав та сферу їх можливого застосування, постає необхідним дослідити цю тематику. Таким чином, на підставі чинних нормативно-правових актів та адміністративних норм права, пов'язаних з цією сферою, здійснимо аналіз особливості реалізації їхніх адміністративних прав.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Доречно зазначити, що дослідженню адміністративних прав як суб'єктів адміністративно-правових відносин приділялась увага як адміністративістів, так і вчених інших галузей права, серед яких варто зазначити таких як В. Авер'янов, С. Алфьоров, Н. Армаш, М. Баймуратов, Ю. Битяк, В. Галуцько, Ю. Гаруст, Є. Гетьман, О. Джафарова, О. Дрозд, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, А. Манжула, В. Петков, Є. Соболев, А. Солонар, С. Стеценко, С. Шатрава, К. Шкарупа та ін.

Але, незважаючи на достатню кількість наукових праць у досліджуваному напрямі, все ж таки натепер є актуальним з'ясування адміністративних прав військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України.

Мета статті. На підставі аналізу позицій учених-адміністративістів та норм чинного законодавства постає необхідним: по-перше, виокремити відповідну систему адміністративних прав військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України; по-друге, надати власне розуміння адміністративних прав військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України та з'ясувати особливості реалізації адміністративних прав військовослужбовців (тілоохоронців).

Виклад основного матеріалу дослідження. У науці адміністративного права обов'язки і права суб'єктів адміністративного права насамперед розглядаються крізь призму змісту адміністративно-правових відносин, коли кожному суб'єктивному праву одного суб'єкта адміністративно-правових відносин відповідає (кореспондується) юридичний обов'язок іншого й навпаки. При цьому під суб'єктивним правом розуміються передбачені для уповноваженої особи вид і міра можливої або дозволеної поведінки, забезпечені відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) осіб (Галуцько, Курило, Короєд, 2015: 43–45).

Загалом, якщо розглядати правове регулювання, то воно здійснюється через суб'єктивні права і юридичні обов'язки. Суб'єктивні права – це передбачені правовою нормою вид і міра можливої чи дозволеної поведінки суб'єкта правовідносин із задоволенням своїх законних інтересів і потреб, забезпечується як юридичними обов'язками інших суб'єктів, так і захистом з боку держави. Суб'єктивне право належить лише уповноваженому суб'єкту, який реалізує його на свій розсуд, тобто суб'єкт завжди може відмовитися від використання свого суб'єктивного права, крім випадків, коли суб'єктивне право збігається з юридичним обов'язком (Кириченко, Куракін, 2010: 106).

Теорія держави і права тлумачить суб'єктивне право як гарантовану правом і законом міру можливої або дозволеної поведінки особи, що належить суб'єкту незалежно від того, перебуває він у правових відносинах з іншими суб'єктами чи ні (Скакун, 2008: 206). Крім того, правами прийнято вважати міру поведінки, що належить уповноваженій особі для задоволення її інтересів та потреб і забезпечується відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) осіб (Ведерніков, Папірна, 2008).

Як зауважує В. Куценко, доктринально суб'єктивні права містять такі варіанти можливої поведінки уповноваженого суб'єкта: право здійснювати певні дії, тобто реалізувати свої інтереси; право вимагати певних дій від зобов'язаного суб'єкта; право вимагати відновлення порушеного права, тобто звертатися до компетентних державних органів за захистом суб'єктивного права і примусовим забезпеченням юридичного обов'язку; право користуватися певним соціальним благом. Отже, суб'єктивне право може поставати як правоповедінка, правовимога, праводомагання, правокористування (Куценко, 2017). Тобто елементами суб'єктивного права є: 1) право на здійснення певних дій (право на власні дії); 2) право вимоги від зобов'язаної особи здійснити певні дії (право на чужі дії); 3) право звертатися до держави за захистом порушеного права (право на дії держави) (Ведерніков, Папірна, 2008; Куценко, 2017: 106–117).

Слід розуміти, що суб'єктивне право – це гарантована правом і законом міра можливої або дозволеної поведінки особи, яка належить суб'єкту незалежно від того, перебуває він у правових відносинах з іншими суб'єктами чи ні. Саме тому до суб'єктивних прав належать фундаментальні демократичні права і свободи. Суб'єктивне право завжди належить уповноваженій особі, яка має певний інтерес – матеріальний, духовний,

політичний, сімейний тощо. Для задоволення цього інтересу й існує соціальна цінність надання певних правових можливостей. Можлива поведінка щодо реалізації певного інтересу становить зміст суб'єктивного права і заснована на бажанні уповноваженої особи. Межі бажаної поведінки чітко окреслені нормами позитивного права (Цвік, 2002).

Таким чином, адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України є особливим невід'ємним адміністративно-правовим елементом їхнього адміністративно-правового статусу, крім того, це передбачена законодавством можливість користуватися певними правилами поведінки з метою виконання поставлених їхніми функціональними обов'язками завдань, що призначені для захисту охоронюваних осіб.

Так, права державних службовців, визначені в нормах адміністративного права, являють собою підвид їхніх суб'єктивних прав, дозволяючи останнім бути учасником державно-службових відносин. Розвиваючи цю думку, вчені-юристи зазначають, що засновані на нормах адміністративного права суб'єктивні права державних службовців являють собою утворювану й гарантовану державою через норми об'єктивного права особливу юридичну можливість діяти, що дозволяє їм як носіям цієї можливості поводитися певним чином, вимагати відповідної поведінки від інших осіб, користуватися певним соціальним благом, звертатися в разі потреби до уповноважених суб'єктів за захистом чи з метою задоволення особистих інтересів і потреб, що не суперечать суспільним і державним інтересам (Ляхович, 2008: 45; Ударцов, 2012: 945).

Публічне суб'єктивне право – складне явище, що включає у себе низку таких повноважень, як: право невідданих осіб вимагати від публічної адміністрації здійснення юридичних дій, спрямованих на захист їхніх прав; право вимагати від іншої сторони виконання обов'язку, тобто право на чужі дії; право ввести в дію апарат примусу держави проти зобов'язальної особи, тобто право на примусове виконання обов'язку; можливість користуватися на основі цього права певними соціальними благами (Мацелик, 2011: 43–45).

До основних ознак правомірної поведінки можна відносити те, що: 1) вона є суспільно корисною соціальною поведінкою, забезпечує організованість і гармонійність громадського життя, стійкий правопорядок, є найважливішим чинником вирішення завдань і функцій держави та суспільства, задоволення інтересів суб'єктів права; 2) втілена в юридичну форму – відповідає нормам і принципам права; 3) має свідомо вольовий характер, який виражається зовні у вигляді дії або бездіяльності, здійснюється у формах реалізації норм права – додержання, виконання, використання (громадянами), правозастосування (посадовими особами), спричиняє юридичні наслідки – юридичні акти, юридичні вчинки; 4) гарантується, охороняється державою (Мацелик, 2011).

До прав публічного суб'єкта права можна віднести: право здійснювати певні дії, тобто реалізувати свої інтереси; право вимагати певних дій від зобов'язаного суб'єкта; право вимагати відновлення порушеного права, тобто звертатися до компетентних державних органів за захистом суб'єктивного права і примусовим забезпеченням юридичного обов'язку; право користуватися певним соціальним благом (Посадова інструкція керівника апарату місцевого загального суду, 2011).

Адміністративно-правовий статус державного службовця характеризується таким: права та обов'язки встановлюються, як правило, у межах компетенції органів, у яких вони перебувають на державній службі; діяльність державних службовців підпорядкована виконанню завдань, покладених на відповідний орган, має офіційний характер; службові права та обов'язки характеризуються єдністю, тобто права одночасно є обов'язками, оскільки мають використовуватися в інтересах служби, а обов'язки – правами, адже інакше обов'язки неможливо буде виконати; законні приписи й вимоги державних службовців мають виконуватися всіма, кому вони адресовані; здійснення службовцями своїх прав та обов'язків гарантується законодавством; передбачено обмеження їхніх загальногромадянських прав з метою ефективності службової діяльності; для них передбачені певні пільги, а також підвищена відповідальність за здійснення правопорушень (Багмет, Іванов, Фуртатов, 2007: 63).

Професор В. Галуцько вважає, що адміністративні права – це комплекс природних і визначених адміністративним законодавством юридичних можливостей суб'єктів права як позитивного, так і негативного спрямування. Адміністративні права суб'єкта публічної адміністрації – це прописана адміністративним законодавством міра дозволеної поведінки щодо виконання поставлених обов'язків стосовно забезпечення прав, свобод і законних інтересів невідданих фізичних і юридичних осіб та публічного інтересу держави і суспільства загалом (Галуцько, 2017).

М. Горбач погоджується, що адміністративні права публічного суб'єкта права – це прописана адміністративним законодавством міра дозволеної поведінки суб'єкта публічної адміністрації в різних сферах суспільного життя щодо виконання поставлених обов'язків стосовно забезпечення прав, свобод і законних інтересів невідданих фізичних і юридичних осіб та публічного інтересу держави і суспільства загалом (Горбач, 2017).

Крім того, М. Горбач підкреслює, що в нормативно-правових актах потрібно чітко прописувати і формально виділяти адміністративні права суб'єкта права, не змішуючи їх з адміністративними обов'язками чи іншими категоріями юриспруденції, такими як «компетенція» та «повноваження» (Горбач, 2017).

З приводу зазначеного доречно вказати, що оскільки права охоронців є нерозривно пов'язаними з їхніми обов'язками, то наприклад, у статті 11 п. 4, 5 Закону України «Про охоронну діяльність» визначено функціональні обов'язки, які полягають у тому, що персонал охорони під час виконання функціональних обов'язків повинен мати при собі посвідчення з підписом керівника суб'єкта охоронної діяльності, в якому зазначаються прізвище, ім'я, по батькові особи, яка належить до персоналу охорони, дата видачі і термін дії посвідчення

та міститься фотокартка особи, якій видано посвідчення. Суб'єкт охоронної діяльності зобов'язаний забезпечувати дотримання законодавства в організації та функціонуванні охорони, прийомі на роботу персоналу охорони, в організації правил носіння відповідного одягу та розпізнавальних знаків, а також в оснащенні засобами оборони та індивідуального захисту (Про охоронну діяльність, 2013).

Крім того, у статті 12 п. 1 Закону України «Про охоронну діяльність» визначено, що персонал охорони під час виконання функціональних обов'язків має право: 1) вимагати від осіб припинення протиправних дій, дотримання законності та правопорядку; 2) вимагати від службових осіб об'єктів охорони та інших осіб дотримання пропускового та внутрішньооб'єктового режимів; 3) не допускати проникнення осіб та затримувати тих, які намагаються проникнути (проникли) на об'єкт охорони або залишити його, порушуючи встановлені правила, з обов'язковим негайним повідомленням про це територіального органу Національної поліції; 4) протидіяти правопорушникам і негайно повідомляти органи Національної поліції про вчинення цими особами кримінального або адміністративного правопорушення; 5) застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та використовувати службових собак відповідно до цього Закону; 6) під час здійснення пропускового режиму на об'єктах охорони проводити огляд речей фізичних осіб (за їхньою добровільною згодою), транспортних засобів, вилучення речей і документів, що є знаряддями або предметами правопорушення, перевірку документів, що засвідчують особу, дають право на вхід (вихід) осіб, внесення (винесення), ввезення (вивезення) майна, в'їзд (виїзд) транспортних засобів, зокрема щодо їх відповідності складу матеріальних цінностей, що переміщуються на об'єкти охорони (з об'єктів охорони); 7) проводити відкриті відео- та фотозйомку подій як допоміжний засіб запобігання протиправним діям з обов'язковим оприлюдненням на об'єкті, що охороняється, інформації про здійснення таких заходів. Суб'єкт охоронної діяльності зобов'язаний забезпечити належне зберігання відео- та фотоматеріалів, отриманих під час здійснення заходів охорони, протягом одного року з можливістю використання їх виключно у службовій діяльності. Після закінчення строку зберігання зазначених матеріалів проводиться їх знищення комісією у складі трьох представників суб'єкта охоронної діяльності зі складенням акта знищення відео- та фотоматеріалів (Про охоронну діяльність, 2013).

Усе викладене вище дає можливість сформулювати такі висновки щодо адміністративних прав військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України:

1) адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України права нерозривно пов'язані з адміністративними обов'язками у цій сфері;

2) військовослужбовці (тілоохоронці) Управління державної охорони України мають право вимагати від іншої сторони, що порушує правила порядку чи вчиняє дії, що загрожують життю та здоров'ю охоронюваних ними осіб, виконання їхніх законних вимог, тобто має право на вимоги щодо припинення незаконних дій в інакшому разі застосування заходів необхідної оборони;

3) на здійснення будь-яких інших дій, спрямованих на захист прав і свобод охоронюваних осіб;

4) у нормативно-правових актах треба чітко прописувати і формально виділяти адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України, не змішуючи їх з обов'язками чи іншими категоріями юриспруденції.

Таким чином, військовослужбовці (тілоохоронці) Управління державної охорони України відповідно до законодавства України мають низку специфічних можливостей. А саме у своїй адміністративно-правовій діяльності мають можливість оперативного приймати рішення, мають право користуватися всім обсягом встановлених законодавством повноважень, самостійно приймати рішення для забезпечення повної безпеки осіб, що перебувають під охороною.

Тобто військовослужбовці (тілоохоронці) Управління державної охорони України мають усі права, які необхідні для виконання поставлених обов'язків у сфері захисту життя і здоров'я осіб, які перебувають під охороною.

Таким чином, з одного боку, адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України нерозривно пов'язані із їхніми завданнями та адміністративними обов'язками, можуть використовувати виключно для їх виконання та у порядок і спосіб, встановлені законами України; з іншого боку, адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України завжди підкріплені адміністративними зобов'язаннями інших зобов'язаних осіб. До яких належать особи, які посягають на життя, здоров'я і недоторканність людей, які перебувають під охороною; осіб, які перебувають у зоні дії режимних охоронних заходів; та самих осіб, що перебувають під охороною.

Адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України становлять за змістом органічну тріаду. По-перше, це їхнє право на здійснення певних чітко визначених виключно законами адміністративних дій, найбільш важливим з яких є право застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби і як виключний захід вогнепальну зброю. Крім того, до вагомих прав з цієї когорти належить право затримувати осіб, які скоїли (намагалися скоїти) напад на людину, яка перебуває під охороною, незаконно проникли або намагаються проникнути на об'єкти, стосовно яких встановлені режимні обмеження, пов'язані з охороною, перевіряти у них документи, здійснювати особистий огляд затриманих та огляд їхніх речей.

Військовослужбовці (тілоохоронці) Управління державної охорони України мають право вимагати припинення порушення прав, свобод і недоторканності людини, яка перебуває під охороною, та додержання визначеного правового режиму в зоні охорони. Крім іншого, це право вимагати від людини, яка перебуває

під охороною, дотримання правил особистої безпеки та законних і адекватних вказівок у разі високої ймовірності загрози нападу.

До адміністративних ознак прав військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України в Україні віднесено наукові положення стосовно того, що це їхнє право на здійснення певних чітко визначених виключно законами активних адміністративних дій, пов'язаних з тим, як вони виконують самостійно чи вимагають виконання іншими особами. Вони нерозривно пов'язані з їхніми завданнями та адміністративними обов'язками, підкріплені адміністративними зобов'язаннями інших зобов'язаних осіб – людини, яка перебуває під охороною, осіб, які посягають на життя, здоров'я і недоторканність такої людини, а також осіб, що перебувають у зоні дії режимних заходів.

Отже, адміністративні права військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України – це система конкретних заходів дозволеної поведінки військовослужбовця (тілоохоронця), які встановлюються нормами адміністративного права з виконання визначених завдань та обов'язків з метою недоторканості прав і свобод охоронюваних осіб за умови правомірного застосування вогнепальної зброї та інших засобів охорони.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Адміністративне право України: доктринальні аспекти реформування. *Право України*. 1998. № 8. С. 8–13.
2. Ведерніков Ю., Папірна А. Теорія держави і права : навчальний посібник. Київ : Знання. 2008. 333 с.
3. Галуцько В. Адміністративні права і обов'язки: словник термінів. Київ : Науково-дослідний інститут публічного права. 2017. 154 с.
4. Галуцько В., Курило В., Короєд С. Адміністративне право України. Херсон : ХМД. 2015. 272 с.
5. Горбач М. Адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративного права: теорія і практика : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ. 2017. 201 с.
6. Кириченко В., Куракін О. Теорія держави і права: модульний курс : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури. 2010. 264 с.
7. Куценко В. Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України : монографія. Херсон : ХМД. 2017. 200 с.
8. Ляхович У. Організаційно-правове забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу державного службовця : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ. 2008. 182 с.
9. Мацелик Т. Суб'єктивне публічне право як юридичний феномен. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2011. № 3. С. 67–71.
10. Організація державної служби в Україні: теорія та практика : навчальний посібник / За заг. ред. М.О. Багмета, М.С. Іванова, В.С. Фуртатова. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 244 с.
11. Посадова інструкція керівника апарату місцевого загального суду : затверджена наказом ДСА України від 19.06.2011. Судова гілка влади: *офіційний вебпортал*. 2011. URL: <http://pl.dn.court.gov.ua/sud0542236>.
12. Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 2. Ст. 8.
13. Скакун О. Теорія держави і права : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. стер. Харків : Консум. 2008. 655 с.
14. Ударцов Ю. Права та обов'язки державних службовців органів прокуратури: адміністративно-правовий аспект. *Форум права*. 2012. № 4. С. 944–949.
15. Цвік М. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право. 2002. 432 с.

References:

1. Averianov, V. (1998). *Administrativne pravo Ukrainy: doktrynalni aspekty reformuvannia* [Administrative law of Ukraine: doctrinal aspects of reform]. *Pravo Ukrainy*. № 8. Pp. 8–13 [in Ukrainian].
2. Vediernikov, Yu., Papirna, A. (2008). *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of state and law]. Kyiv: Znannia. 333 p. [in Ukrainian].
3. Halunko, V. (2017). *Administrativni prava i oboviazky: slovnyk terminiv* [Administrative rights and responsibilities: a glossary]. Kyiv: Naukovo-doslidnyi instytut publichnoho prava. 154 p. [in Ukrainian].
4. Halunko, V., Kurylo, V., Koroied, S. (2015). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Kherson: KhMD. 272 s. [in Ukrainian].
5. Horbach, M. (2017). *Administrativno-pravovyi status subiektiv administrativnoho prava: teoriia i praktyka* [Administrative and legal status of subjects of administrative law: theory and practice]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv. 201 p. [in Ukrainian].
6. Kurychenko, V., Kurakin, O. (2010). *Teoriia derzhavy i prava: modulnyi kurs* [Theory of state and law: a modular course]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury. 264 p. [in Ukrainian].
7. Kutsenko, V. (2017). *Administrativno-pravovyi status Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy* [Administrative and legal status of the State Judicial Administration of Ukraine]. Kherson: KhMD. 200 p. [in Ukrainian].
8. Liakhovych, U. (2008). *Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia realizatsii administrativno-pravovoho statusu derzhavnoho sluzhbovtzia* [Organizational and legal support for the implementation of the administrative and legal status of a civil servant]: dys... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv. 182 p. [in Ukrainian].

9. Matselyk, T. (2011). Subiektyvne publichne pravo yak yurydychnyi fenomen [Subjective public law as a legal phenomenon]. *Yurydychnyi visnyk. Povitriane i kosmichne pravo*. № 3. Pp. 67–71 [in Ukrainian].
10. Bahmet, M.O., Ivanova, M.S., Furtatova, V.S. (red.). (2007). Orhanizatsiia derzhavnoi sluzhby v Ukraini: teoriia ta praktyka [Organization of civil service in Ukraine: theory and practice]. Mykolaiv: Vyd-vo MDHU im. Petra Mohyly, 2007. 244 p. [in Ukrainian].
11. Posadova instruktisiia kerivnyka aparatu mistsevoho zahalnoho sudu [Job description of the chief of staff of the local general court]: zatverdzhena nakazom DSA Ukrainy vid 19.06.2011. Sudova hilka vlady: ofitsiinyi veb-portal. 2011. Retrieved from: <http://pl.dn.court.gov.uasud0542236> [in Ukrainian].
12. Pro okhoronnu diialnist [On security activities]: Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 № 4616-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2013. № 2. St. 8 [in Ukrainian].
13. Skakun, O. (2008). Teoriia derzhavy i prava [Theory of state and law]. Kharkiv: Konsum. 655 p. [in Ukrainian].
14. Udartsov, Yu. (2012). Prava ta oboviazky derzhavnykh sluzhbovtziv orhaniv prokuratury: administratyvno-pravovyi aspekt [Rights and responsibilities of civil servants of the prosecutor's office: administrative and legal aspect]. *Forum prava*. № 4. Pp. 944–949 [in Ukrainian].
15. Tsvik, M. (2002). Zahalna teoriia derzhavy i prava [General theory of state and law]. Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv: Pravo 432 p. [in Ukrainian].